



Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitur Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In ſeptem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1629

Cap. III. Amplius declaratur excellentia operariorum Euangelicorum,
eorumque dotes ac talenta ad ſua ministeria rectè obeunda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

e Cons. 7. 1

ibi.

8

u Iudic. 3. 15

De vita sa-
lutaria, seu
ad Frat. de
monis Dei.
paulo post
principiu.

>>
>>
>>

e. 3. de E-
cles. Hier. ar.

Collat. 19.
c. 9.

Quare Sponsus volens laudare Sponsam iam perfectam, incipit à laude pedum dicens: *quam pulchri sunt gressus tui, filia Principis, in calcamentis quibus pedes tuos tegis!* Quæ (teste S. Gregorio) significant exemplum Sanctorum, qui vitam exposuerunt ob Dei, & proximi amorem: qui anhelat, & spiritum resumit ad gressus suos continuandos.

Hoc ipsum confirmatur etiam ex eo, quod imbecillis censetur homo, qui frequentissimè manu dextrâ, sinistrâ rarissimè utitur. Nam valde strenui & exercitati esse solent, sicut insignis ille vir u *Aod*, qui saluauit Israel, *qui utraque manu pro dextera utebatur*: quia utraque erat ei dextera. Ita etiam censetur imbecillis homo, qui se alicui tantum actionum generi accommodat, & applicat. Aliqui solum habent dexteritatem in rebus orationis & contemplationis; quas habent tanquam manum suam dexteram; habent verò paruam industriam, & vires in operibus & actionibus erga proximos; quas habent, tanquam manum sinistram. Alij contra maiorem in secundis habent dexteritatem, in primis verò multò minorem. Alij verò (ait S. Bernardus) his omnibus sunt superiores, utramque manum habentes dexteram, ita ut in utraque vita sint eminentes. Quare loquens ad monachos solitarios, hæc eis dicit: Longè supra vos virtutem eorum suspicientes, & admirantes gloriam, qui ambi dextri fortissimi sicut *Aod*, & quamdiu licet, deuotissimè intus vacare amant, Charitati contemplandæ veritatis; & cum necessitas vocat, vel officium trahit, promptissimè se foras mutant, non dant, pro veritate ad implendâ Charitatis.

CAPVT III.

AMPLIUS DECLARATUR EXCELLENTIA OPERARIORUM Euangelicorum, eorumq; dotes ac talenta ad sua ministeria rectè obtinenda.



Rogredientibus in proximi capitis argumento tantam excellentiam operariorum Euangelicorum, eorumque ministeriorum quibus animarum messiem colligunt, proponit. Sanctus Dionysius [Areopagita], ut assignet eis primum locum in rebus Diuinis, quas Creatura participat, cum summa similitudine operum diuinitatis. *Omnium (inquit) diuinitus, & eloquia sunt, Dei cooperatore fieri, & ostendere Diuinam in se, se aliorum secundum quod possibile est, relucentem.*

Et Commentator eius Dionysius Carthusianus ait: omnium Diuinitus Diuinitissimum esse cooperari Deo in conuersione errantium, & reductione peccatorum ad ipsum. Quod præcipue fit ministeriis prædictis oris à perfectâ charitate, & vnione cum Deo, & zelo gloriæ eius: cuius excellentias postea explicabimus. Quomuis autem (ut ait Cassianus) rara sit perfectio, & paucorum, agendo cum proximis seruare illam quietem

quæ inuenitur in solitudine: defectus tamen huius quietis sufficienter recompenſatur ingenti lucro, & excellenti Charitate, quæ in huiusmodi opere exercetur. Et ipſe Dominus, qui illius quietis eſt author, nouit efficiere homines in terra ſimiles Angelis cuſtodibus, qui abſque iactura contemplationis, claræque Dei viſionis attendunt ad eorum cuſtodiam; quod faciebat S. Raphael erga Tobiam; eum in modum quo dicebat Apoſtolus: *a ſiue mente excedimus, Deo: ſiue ſobrii ſumus vobis. Charitas Chriſti regnet in uos.* Quod S. Thomas explicans, ait, ſenſum eſſe: ſi eleuamur ad exceſſum contemplationis, vt eum Deo vntamur; & ſi ab hoc exceſſu deſcendimus, vt poſſimus cum hominibus agere, totum id in veſtram cedit utilitatem: charitas enim CHRISTI ad id nos impellit: illa enim & nos erigit ad illum exceſſum; & ab eo nos deducit: vt bono proximi proſpiciamus. Hac via progreſſi ſunt multi inſignes Sancti; qui hunc vitæ modum & amplexi ſunt, & tanquam perfectiorem alios docuerunt. Et S. Auguſtinus vehementer eum commendat, dicens: extribus viuendi modis, quos ipſe vocat: *otioſum actiuoſum, & ex utroque compoſitum*: quamuis cuique ſit liberum, quem maluerit, eligere in ſalutem: *non ſic tamen (inquit) quiſquam debet eſſe otioſus vt in eodem otio utilitatem non cogitet proximi; nec ſic actiuoſus, vt contemplationem non requirat Dei*: ita vt in otio contemplationis quærat veritatem Dei vt ex ea proficiat; eamque proximo abſque inuidia communiceet; & in negotio ſiue exercitio occupationis non quærat honorem, aut poteſtatem, ac dignitatem; ſed ipſius operis bonitatem; vt per eam bene proximo faciat. Propterea enim dixit Apoſtolus: *qui Episcopatum deſiderat, bonum opus deſiderat*: ſignificare enim voluit Episcopatum nomen eſſe operis, non honoris; laboris & oneris, non otij. Hoc SANCTVS AVGVSTINVS, quod ipſe præclare in praxim deduxit. Et S. Gregorius Nazianzenus de Sancto Baſilio ait, quod coniunxerit, bonum vtriuſque vitæ, *vt nec contemplanatio communicationis expeſſet: nec actio contemplatione careret.*

Quemadmodum enim Deus coniunxit duo hæc elementa, terram & aquam; & alterum alteri ſua commoda mutuò communicat: ita voluit vtramque hanc vitam ſimul in aliquibus inueniri, & alteram alterâ foueri. Et idem Nazianzenus refert; Hieronem Philoſophum Chriſtianum, vitam Eremiticam deſeruiſſe: vt accederet ad proximos iuuandos. Nam (vt Plato aiebat) *non tantum nobis ipſis nati ſumus, ſed etiam partem ſuam in nobis habere debent patria, cognati & amici.* Id quod multò erit verius ac certius inter Chriſtianos: quando facultas aedeſt, & Spiritus mutuò ſeipſos iuuandi. De Sancto quoque Athanaſio refert idem Gregorius: quòd ſic hæc duo, hoc eſt tranquillam actionem, & actiuoſam tranquillitatem ſociavit: vt perſuaſum omnibus redderet monaſtica vitæ profeſſionem,

2. Corin.
5. 13.

Ibi.

Lib. 9. de ci.
uit. c. 19.

1. Tim. 3. 4.

Orat. 20. de
S. Baſilio.Oratio in
eius laudē
apud Cicer.
15. Officio.Orat. 21. de
S. Athanaſio.

Collat. 29.

c. 9.

32

morum potius grauitate & constantia, quam corporis secessione expe-
 mi, atque insigniri. Idem ait Cassianus de duobus Macharijs, & alijs Pa-
 tribus Eremitis: quorum sanctitas non minori fuit admirationi, cum cer-
 tis temporibus agerent cum plurimis, qui eos accedebant: quam esset in
 recollectione, quam suis etiam temporibus seruabant. Et quid dicimus
 de stupendis, quæ in vtraque vita eluxerunt in gloriose Patriarchis Re-
 ligionum, SS. Benedicto, Bernardo, Fracisco, Dominico, & P. N. S. Ignatio.
 Quorū omniū hic fuit Spiritus, vt ipsorum filij in hoc imitaretur Angelus
 Custodes; vt scilicet præcellerent in conuua oratione & familiaritate
 cum Deo; & simul in ministerijs destinatis ad bonum proximorum. In-
 dicere licet omnes hos Sanctos fuisse quasi Seraphinos, de quibus dicit
 e Isais 6.3. Isaias, quod licet essent in conspectu Dei cantantes eius laudes, ac
 dicentes: Sanctus, Sanctus, Sanctus: vnus tamen de Seraphin volauit, & cor
 tetigit os & labia ipsius Isaiæ, vt mundarentur à pollutione, de qua ipse conque-
 rebatur, vt postea videbimus. Hinc deducere licet, quæ partes sine dote
 esse debeant in ministris & operarijs Euangelicis, quorum munus est lu-
 cere & ardere. Nam vt luceant, debent esse sicut Cherubini, ob scientiæ
 plenitudinem, qua alios docent ea, quæ eos scire expedit: vt ardeant, de-
 bent esse sicut Seraphini, ob inflammatum Dei & proximi amorem. Sed
 quemadmodum Seraphini cœlestes, etsi sapientiores sint Cherubini,
 non tamen accipiunt suam denominationem à plenitudine scientiæ, sed à
 ardore Charitatis; & cum cantabant laudes Dei, non dicebant: Sapiens,
 Sapiens; sed, Sanctus, Sanctus, Sanctus: pluris facientes sanctita-
 tem, quam scientiam: ita operarij Euangelici gloriari potius debent
 quòd ardeant amore Dei: quam quòd multa polleant scientiâ; & potius
 contendere debent, proximos facere Sanctos, quam sapientes; dirigentes
 scilicet sapientiam, quam infundunt, ad communicandam sanctita-
 tem & charitatem. Quod vt præsent, oportet eos habere sicut d. Seraphi-
 ni, quos Isaias vidit, sex alas, ita dispositas, vt tres habeant ad vtrumque
 latus, quæ sex alas sunt quasi sex genera operum, quæ diximus: tria vite
 contemplatiuæ, & tria actiuæ: & in singulis valde sint dextri ac perfecti
 quia debent esse aliorum Magistri. Magistri autem vt ait Apostolus 1. Pe-
 habere debent sensus pro consuetudine exercitatos ad discretionem boni ac mali.
 Hoc autem consequentur actionibus vitæ contemplatiuæ, Lectione scilicet,
 Oratione, Meditatione, & Contemplatione. Et quòd amplius in his
 profecerint: ed erunt aptiores ad sua ministeria: vt apparebit ex his, quæ
 de ipsis actionibus inferius dicemus. Debent etiam excellere in tribus
 alijs vitæ actiuæ actionibus, postquam se diu exercuerint in virtutibus
 moralibus, (vt mores habeant exutos valde & auulsos ab actionibus
 vitiosis; & passiones suas bene mortificatas; & carnem bene confectam)

e Isais 6.3.

d vrsf. 7.

e Heb. 5. 14.

& spiritui subiectam) & in operibus misericordiae corporalibus: hæc enim valde disponunt ad Spiritualia. Cum videamus, supremum Magistrum dignatum fuisse per seipsum lavare pedes Apostolorum; & subversisse temporalibus etiam indigentiam necessitatibus; & sic aperuisse viam, ut ipsius doctrinam reciperent. Adhuc tamen magis speciatim attendere debent Spiritualibus ministerijs, quæ sunt officiorum suorum propria; docendo, exhortando, prædicando corripiendo, & gubernando animas, ut serid Deo seruiant. Sex hæc alis extollent se in altum, ut cum Deo agant; ac descendant inferiùs ut cum hominibus conuersentur: alie enim alias iuuant quemadmodum auium alæ. Eadem sex alæ significantur etiam per eas, quas habebant mystica *animalia* quæ vidit S. Ioannes, quæ (ut superiùs diximus) figuræ erant Evangelistarum, & Prædicatorum Evangelicorum, qui eisdem virtutibus ornati esse debent. Nec vacat mysterio cum hæc animalia dicantur habuisse sex alas; & quæ Ezechiel vidit, tantum quatuor. Operarij enim Evangelicæ Legis plurimum excedunt operarios antiquæ in sanctitate, scientia & prudentia; quam excellentiam indicat Sanctus Ioannes, cum de his animalibus dicit, quod essent plena oculis *anteretro, intus, & in circumitu*; ut hi operarij intelligant, quantum excellere debeant in actibus scientiæ & prudentiæ. quæ significatur hac multitudine ocalorum, quibus vident & agnoscunt omnia Divina mysteria; & quæcunque ad sua officia & ministeria pertinent. Oculi, qui sunt retro, sunt scientia & cognitio mysteriorum præteritorum, quæ antiqui & noui testamenti Scripturæ referunt. Oculi anteriores suat scientia, & cognitio prophetiarum, & rerum futurarum; & quæ promittuntur in præmium, aut terrent in pœnam. Oculi interiores sunt scientia, & cognitio rerum occultarum, & profundarum Dei: quæ ipse in hominum cordibus operatur. Sed quoniam non sufficit speculatio harum veritarum scientia, debent etiam habere oculos prudentiæ in omnes partes: ut intelligant, quid in officijs suis præstare debeant; & nominatim quatuor illas præcipuas huius virtutis partes; ut sci. memoriam habeant rerum præteritarum; providentiam futurarum; intelligentiam præsentium; & circumspeditionem ad bene assequenda, & omni ex parte penetranda negotia. Quorum officia exposita fuerunt in secundo Tomo.

Cum enim esse debeant **MAGISTRI** ac **DUCES** animarum earumque protectores in certaminibus, quæ sustinent à Dæmonibus: necesse est, bene instructos esse experientia rerum præteritarum: ut præuenire ac prudenter evitare possint futuras; & lyaceos oculos habere ut possint interna penetrare & internis oculis, quibus seiplos agnoscunt videre etiam quid interius apud alios geratur: ac propterea in Scriptura Sacra appellantur hæc *Spechatores*, quasi in

Abec. 4. 2.

Ezech. 1. 11.

Tract. 4. 2.

h. Iere 6. 17
Ezech. 3. 17

loco

loco eminenti constituti, ex quo tum quæ in cælo, tum quæ in terra
melius perspiciantur; & quasi in speculo Fidei aspicientes, quæ illa propo-
nit: quæ propterea magna cum certitudine & claritate, quæ simul cum Fi-
de esse potest, aliis proponunt; iuxta illud Apostoli. *nos reuelata facie glori-
am Domini speculantes, in eandem imaginem transformamur, à claritate in
claritatem*: quasi dixerit: nos gloriam Dei non velo tectam, vt Moyses, con-
templamur, sed aperta facie, transformantes nos ipsos per cognitionem &
amorem in eas veritates, quas credimus; transeuntes ab vna in alteram
claritatem, proficientes in claritate scientiæ & sanctitatis.

Hæ sunt summæ dotes & facultates virtutes ac scientiæ; sanctitatis
& sapientiæ: quibus ornati esse debent, obituri quatuor prædicta mi-
nisteria: quæ tamen adhuc magis in particulari explicabuntur, cum agatur
de iis, quæ ad singula ministeria spectant.

CAPVT IV.

DEI VOCATIONEM ESSE NECESSARIAM AD
prædicta ministeria, animas iuuandi, recte exercenda.



VNIA PECCATORES CONVERTENDI, ET
MAGIS DEO lucrandi aded sunt excelsa; vt nemo præ-
sumere debeat sola sua voluntate, & arbitrato ad ea ac-
cedere, modò velit operam suam aliis esse vilem, & libere
nocere. Nam (vt ait Apostolus) *aneque qui plantat, et
aliquid, neque qui rigat; sed qui incrementum dat Deus.*
Quare expedit, neminem se ad plantandum, aut rigan-
dum intrudere, nisi voluntate & electione Domini, dantis interius
mentum, gratiam, & auxilium: vt prædicationis doctrinæque irriga-
tionem proferat. In cuius rei signum Saluator dixit suis Apostolis: *hæc me
elegistis, sed ego elegi vos; & posui vos, vt estis per mundum, & fructum
adferatis, & fructus vester maneat, in conuertendis animabus, quæ in
mundo permaneant obsequio.*

DEINDE ad dominum messis spectat teligere messores, qui eam tra-
tant; & ad dominum vineæ, vocare operarios, qui eam colant: nec vlla
propria sua voluntate agrum ingreditur, vt metat alienam messem; aut
alterius vineam colat. Cùm igitur Deus Dominus noster sit Dominus mes-
sis suæ, & vineæ Ecclesiæ suæ; ipsius est operarios vocare, qui subeant huius
labores. Propterea suis Apostolis dixit: *c messis quidem multa, operari-
um pauci. Rogate ergo Dominum messis, vt mittat operarios in messem suam.* Nihil
enim ipse eos vocet, ac mittat; nullus erit operarius, qui in ea messe dig-
neretur. Ipse enim dixit in huius mundi forum, *primo mane, hora tertia,
sexta, nona, & undecima, hoc est in omnibus ætatibus, & seculis præter-
itis, in lege naturali, & Scripta; & vltimò etiam in Euangelica, condant
operarios in vineam suam, hoc est Ecclesiam; qui recentes asserant palmas*

2. Cor. 3.
8.2. Corin.
1. 7.1. Ioan. 15.
16.c. Matt. 9. 37
Luc. 10. 2.

d. Matt. 20.